

Реєстраційне провадження: поняття, ознаки, види

Солонар А.В., асистент кафедри АГПФЕБ СумДУ

Якщо визначати реєстраційне провадження взагалі за видами адміністративних проваджень зрозуміло, що воно відноситься до неюрисдикційного провадження. Мається на увазі, що у даному випадку, на відміну від юрисдикційних проваджень, відсутня необхідність правового захисту, відсутнє правопорушення чи спір про право, певна санкція, хоча всі дії відбуваються у певній процесуальній формі.

О.В. Кузьменко зазначає, що реєстраційне провадження – регламентована адміністративно-процесуальними нормами діяльність уповноважених органів публічної адміністрації, в ході якої вирішуються питання про офіційне визнання законності правових актів; законності дій юридичних та фізичних осіб; наділення суб'єктів права відповідними правами або обов'язками; а також про облік та фіксацію юридичних фактів шляхом закріплення їх у реєстраційних документах [1, с. 86].

З огляду на державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, то реєстраційне провадження у даному випадку зводиться до засвідченні факту створення або припинення суб'єкта господарювання.

Реєстраційне провадження як різновид адміністративного провадження – це діяльність уповноважених органів (посадових осіб) щодо розгляду та вирішення індивідуальних справ, які мають безспірний характер. Зазначені індивідуальні справи розглядаються у позасудовому порядку, на особистому прийомі посадової особи уповноваженого органу в сфері реєстрації. В даному випадку мова йдеться про надання адміністративних послуг органами виконавчої влади, тобто про задоволення суб'єктивного права особи [2, с.27].

Варто погодитись з Юшкевич О. Г., яка визначає, що реєстраційне провадження як структурний елемент адміністративного процесу – це діяльність публічної адміністрації по розгляду і вирішенню у встановленому порядку індивідуально-конкретних справ в сфері державної реєстрації шляхом внесення відомостей про об'єкти реєстрації у відповідний реєстр з метою встановленням юридично значущих фактів і прав суб'єктів реєстраційних правовідносин та винесення за результатами індивідуального акту в межах нормативно врегульованої процедури [2, с.30].

З огляду на вищенаведені визначення можна спробувати визначити ознаки реєстраційного провадження: 1) це діяльність уповноважених органів публічної адміністрації; 2) вирішуються індивідуальні справи, тобто справи окремої особи чи групи осіб; 3) усі дії здійснюються у певній нормативно-врегульованій процедурі, певній процесуальній формі; 4) безспірний порядок провадження (відсутня будь-яка згадка про правопорушення чи спір про право).

Це більш загальні ознаки, проте Юшкевич О.Г. виділяє специфічні ознаки, притаманні реєстраційному провадженню.

Адміністративно-правові відносини у реєстраційному провадженні виникають з ініціативи заявника – фізичної або юридичної особи, групи громадян тощо. Заявник у даному випадку є реальним носієм права («правовласником»), але тільки через певні визначені законом процедури ці права можуть бути реалізовані відповідно до вимог закону.

Реєстраційне провадження не має своїм результатом вживання примусових заходів. Його результат – задоволення законних запитів фізичних або юридичних осіб, а також забезпечення ефективної роботи управлінського апарату.

В межах реєстраційного провадження можливе здійснення правоохоронних дій, але їх характер інший: сам факт проведення реєстрації свідчить про те, що зареєстрована діяльність відповідає вимогам законності. А це означає, що правоохоронну не можна зводити виключно до адміністративної юрисдикції.

Зрозуміло, що коли мова йде про реєстраційне провадження, то варто відмітити, що воно включає в себе декілька проваджень. Реєстраційні провадження класифікують наступним чином: державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності; реєстрація банків; реєстрація місцевих об'єднань громадян, органів територіальної самоорганізації населення; реєстрація об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, реєстрація житлово-будівельних і гаражних кооперативів; державна реєстрація друкованих засобів

масової інформації та інформаційних агентств; реєстрація адвокатських об'єднань; реєстрація відповідно до закону об'єктів нерухомого майна; реєстрація автотранспортних засобів; реєстрація цивільних повітряних суден, аеродромів, аеропортів і присвоєння повітряним судам, внесеним до державного реєстру, державних і реєстраційних розпізнавальних знаків; реєстрація річкових і морських суден під прапором України тощо.

З огляду на висловлене, необхідно зазначити, що у загальному вигляді, реєстраційне провадження – це регламентована нормативно-правовими актами процедура здійснення юридично значимих дій, що вчиняється уповноваженими органами публічної адміністрації в процесі вирішення індивідуальних справ в безспірному порядку.

До того ж при розгляді кожного виду реєстраційного провадження та надання вичерпної характеристики кожному з останніх, слід враховувати, що у кожному з проваджень, чи то адміністративних, чи інших, виділяють певні характерні риси, через які і розкривається вся суть провадження. При цьому варто звернути увагу на такі елементи: 1) суб'єкт провадження; 2) об'єкт провадження; 3) зміст провадження. Саме ці складові нададуть можливість отримати повне уявлення про необхідне провадження.

Література

1. Кузьменко О.В. Природа реєстраційного провадження / О.В. Кузьменко // Вісник Академії митної служби України. Серія : «Право». – 2009. – № 1 (2). – С. 81-87.
2. Юшкевич О.Г. Провадження в справах про державну реєстрацію фізичних осіб-підприємців: Дис. канд. юрид. наук. – Харків, 2007. – 230с.
3. Авер'янов В.Б. Державне управління: теорія і практика / В.Б. Авер'янов.– К.: Юрінком Інтер, 1998. – 432 с.